

Adviesnota aan het Algemeen bestuur

Datum	27 november 2024
Steller	Monique Jacobs, Paul Bongers, Aniek Janssen
Agendapunt	6
Onderwerp	Project toezicht en handhaving Noord- en Midden-Limburg
Bijlagen	

Inleiding

In het AB van 30 mei 2024 hebben wij u geïnformeerd aangaande het project 'Toezicht en handhaving Noord- en Midden-Limburg'. Aanleiding hiervan betrof de verleende opdracht aan de MGR om te onderzoeken of de toezichthouders Wmo en jeugdhulp bij de MGR kunnen aansluiten voor zowel de Noord- als Midden-Limburgse gemeenten vanaf 2025. Het gaat hierbij om het uitvoeren van het kwaliteitstoezicht op de Wmo en het rechtmatigheidstoezicht op de Wmo en jeugdhulp. Indien de toezichthouders aansluiten bij de MGR in 2025 zal dat verwerkt worden in de begrotingswijziging 2025. In het licht van het aanpassen van de GR is het van belang tijdig een besluit te nemen opdat deze taken in de GR-aanpassingen kunnen worden meegenomen. Daarnaast is onderdeel van dit project het opstellen van een 'Regionaal toezicht- en handhavingskader Wmo en Jeugd'.

Graag nemen we u middels deze adviesnota mee in de uitwerking van de onderzoeksvragen inclusief daaropvolgend advies ter besluitvorming.

Toelichting

Het project bestaat uit twee onderdelen:

1. Het onderzoeken van de mogelijkheid om toezicht bij de MGR onder te brengen per 1 januari 2025.
2. Het opstellen van een 'Regionaal toezicht- en handhavingskader Wmo en Jeugd', en deze verbinden met het reeds gepubliceerde algemeen controleplan van de MGR.

Middels deze toelichting nemen we u mee in de uitwerking van de twee onderzoeksvragen:

A) Mogelijkheid om toezicht bij de MGR onder te brengen per 1 januari 2025

Juridische aandachtspunten

- Aanwijzing van de toezichthouders in lokale gemeenten

Vraag:

Op welke wijze zijn de toezichthouders momenteel aangewezen door de individuele gemeenten?
 Als de toezichthouders bij de MGR worden ondergebracht, op welke wijze dienen zij dan worden aangewezen door de individuele gemeenten?

Antwoord:

Op grond van de Wmo 2015 en de verordeningen jeugd van de gemeenten worden de toezichthouders door het college aangewezen. De colleges zouden gezamenlijk de regionale toezichthouders kunnen aanwijzen. In dat geval is ook geen mandaat nodig (zie hieronder) maar worden de toezichthouders van de regio rechtstreeks aangewezen door de colleges. De toezichthouders worden dan aangewezen als toezichthouders van de regio Noord- en Midden-Limburg. Hiervoor dient een gelijkkluidend aanwijzingsbesluit te worden genomen door de 14 gemeenten. De MGR kan in samenspraak met haar juridisch adviseur hiervoor een format aanleveren.

- Bevoegdhedenregeling MGR (mandaten, volmachten en machtigingen)

Vraag:

Is het mogelijk om de mandaten van de MGR 'tussentijds te wijzigen' om de bevoegdheden zeker te stellen van de Toezichthouders in dienst van de MGR, mochten deze per 1-1-2025 ondergebracht worden bij de MGR. Welke 'wijzigingen' in de bevoegdhedenregeling zijn hiervoor nodig en welke besluitvormingsroute dient hierin gevolgd te worden? En hoe staat dit in relatie tot:

- de actuele samenwerkingsovereenkomst tussen de Noord-Limburgse gemeenten t.b.v. de aanstelling van de Toezichthouders
- de wijziging van de GR per 1-1-2026

Antwoord:

Het is op ieder moment mogelijk om de door gemeenten reeds verleende mandaten aan de MGR te wijzigen of aan te vullen. Indien door de 14 colleges gezamenlijk regionale toezichthouders worden aangewezen, is geen mandaat en bevoegdheidsoverdracht aan de MGR nodig, omdat de toezichthouders van de regio dan rechtstreeks worden aangewezen door de colleges.

Voor de onderzoeken die worden verricht op basis van de Jeugdwet en Regeling Jeugdwet geldt dat deze onderzoeken worden uitgevoerd door het college (c.q. de colleges). Deze bevoegdheid dient te worden gedelegeerd of gemandateerd aan de MGR/toezichthouders opdat zij deze onderzoeken kunnen verrichten. Voor de Wmo geldt dat de bevoegdheid tot het verrichten van dergelijke onderzoeken door het college niet is vastgelegd in de wet.

Het verrichten van onderzoeken op basis van de Jeugdwet is een bevoegdheid die nu reeds aan de MGR gemandateerd is voor de gemeenten in Noord-Limburg. Vanuit juridisch oogpunt is het wenselijk om de bevoegdheid tot het verrichten van onderzoek op basis van de Jeugdwet aan de MGR te delegeren (eventueel met voorwaarden), zodat er geen onduidelijkheid kan ontstaan over het bevoegde en verantwoordelijke orgaan voor het uitvoeren van deze onderzoeken (zoals bij de eerste materiële controle bij de Mutsaersstichting). Bij delegatie wordt de bevoegdheid namelijk overgedragen, en kan het college zelf geen gebruik meer maken van de bevoegdheid. Het is aan te bevelen de mogelijkheid tot delegatie nader te onderzoeken.

- Verordeningen lokale gemeenten

Vraag:

Wat dient er in de verordeningen van gemeenten opgenomen zijn om de toezichthoudende taak goed uit te kunnen voeren (goede borging van toezichthoudende taak)? Zijn de lokale verordeningen van gemeenten op orde? Zo nee, welke wijzigingen zijn hiervoor nodig?

Antwoord:

Het is vooral van belang, en in de uitvoering ook cruciaal, dat toezichthouders een duidelijk kader hebben. Het gaat dan om de te verrichten rechtmatigheidsonderzoeken, kwaliteitsonderzoeken (het onderscheid daartussen) en de verhouding met het contractmanagement en andere regionale en lokale actoren. Zonder die kaders blijkt het in de uitvoeringspraktijk erg ingewikkeld om onderzoeken deugdelijk (en juridisch houdbaar) vorm te geven. Deze kaders kunnen worden vastgelegd in een regionaal toezicht- en handhavingsbeleid (onderdeel B van dit project dat reeds in ontwikkeling is), dat als beleidsregel wordt vastgesteld door de colleges. Het is dan niet nodig om dit ook nog bij verordening te regelen.

Daarnaast is het voor de toezichthouder jeugd wel van belang dat de aanwijzingsbevoegdheid van het college in de verordening is uitgewerkt. Dat is in ieder geval het geval in de verordening van de gemeente Venlo, de verordeningen van de overige gemeenten worden hier nog op gecheckt.

- Borging bevoegdheden Toezichthouders

Vraag:

Op welke wijze kunnen de extra bevoegdheden die toezichthouder hebben geborgd worden op het moment dat zij in dienst bij de MGR zijn?

Antwoord:

Met bovengenoemde acties en maatregelen worden de bevoegdheden van toezichthouders geborgd.

- Toezicht gecontracteerde aanbieders Midden-Limburg niet onder contract bij de MGR

Vraag:

Wat wordt de afspraak over toezicht op de gecontracteerde aanbieders in Midden-Limburg, waar de MGR géén contract mee heeft?

Antwoord:

Voor het uitvoeren van de toezichthoudende taken en bevoegdheden door de toezichthouders is het niet relevant of de MGR een overeenkomst heeft met aanbieders of niet. Er zullen wel nadere afspraken moeten worden gemaakt ten aanzien van gegevensdeling en privacy- en informatiebeveiliging. Hiertoe zijn de functionaris gegevensbescherming en de privacy officer van de MGR reeds betrokken bij dit project, en zullen ook de functionarissen van Midden-Limburg hierbij worden betrokken.

In het licht van de recente ontwikkelingen en voornemens van de Midden-Limburgse gemeenten om per 1 januari 2026 aan te sluiten op module 1 van de MGR en daarmee volledig deel te nemen aan de gehele GR, kan bovenstaand antwoord veranderen. In de situatie dat Midden-Limburg volledig is toegetreden tot module 1 en de Midden-Limburgse overeenkomsten ook in beheer zijn van de MGR, speelt het vraagstuk over gegevensdeling tussen regio's onderling namelijk een minder grote rol.

- Toezicht op PGB's waar de MGR momenteel géén rol in speelt

Vraag:

Wat is wenselijk in het licht van toezicht op de PGB's waar de MGR op dit moment geen rol in speelt?

Antwoord:

Deze vraag dient voorgelegd te worden aan het AB. Voor het kunnen uitvoeren van de toezichthoudende taken en bevoegdheden door de toezichthouders ten aanzien van de PGB's is het niet relevant dat de MGR geen rol speelt in PGB's. De toezichthouders hebben op grond van de wet en verordeningen bepaalde bevoegdheden toegekend gekregen, die zij, op het moment dat toezicht zou worden ondergebracht bij de MGR, uit kunnen voeren ongeacht de rol van de MGR. Om het toezicht op een robuuste wijze te kunnen organiseren is het aan te bevelen om het toezicht op PGB's op dezelfde plaats te positioneren als het toezicht op de zorg in natura. In dat licht is het advies om, indien wordt besloten om toezicht onder te brengen bij de MGR, hier ook het toezicht op de PGB's onder te scharen.

HR aandachtspunten

- Noord-Limburg

Op 6 september en 30 september hebben er gesprekken plaatsgevonden met de toezichthouders, hun manager en een HR adviseur. Vanuit de MGR zijn hierbij Janny Kuijpers, Paul Bongers en Monique Jacobs aangesloten. Het volgende is hierin opgehaald:

- De Toezichthouders hebben een positieve grondhouding t.o.v. het onderbrengen van de taken bij de MGR. Wel zijn er nog wat vragen over de concrete taakinvulling. Hetgeen meer helder moet worden met het vormgeven van het toezichts- en handhavingskader. Arbeidsrechtelijk zijn er ook nog wat vragen. Deze worden separaat opgepakt.
- Daarnaast wordt momenteel een vergelijk gemaakt in primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden tussen beiden werkgevers (gemeente Venlo en de MGR).

- Midden-Limburg

Op 16 september hebben er gesprekken plaatsgevonden met één van de twee toezichthouders, hun manager en een HR adviseur. De andere toezichthouder was afwezig i.v.m. zwangerschapsverlof. Vanuit de MGR zijn hierbij Janny Kuijpers en Paul Bongers aangesloten. Het volgende is hierin opgehaald:

- De toezichthouders, de managers, en de HR-adviseurs zijn geïnformeerd over de opdracht die aan de MGR is verstrekt met betrekking tot het onderzoeken van de mogelijkheid om toezicht bij de MGR onder te brengen per 1 januari 2025. Tevens is het proces besproken waarlangs deze route wordt gelopen.
- Tijdens dit gesprek is tevens het tijdspad besproken van het proces rondom de mogelijke aansluiting van Midden-Limburg bij module 1 van de MGR (per 1-1-2026) in relatie tot dit onderzoek (per 1-1-2025).

- OR gemeente Venlo (ML), Weert en Roermond (ML)

Indien het AB besluit tot overgang van de toezichthouders naar de MGR als werkgever, dient de officiële procedure doorlopen te worden aangaande informeren en instemming van de OR van de

huidige werkgevers: OR gemeente Venlo (Toezichthouders NL), OR gemeente Roermond en OR gemeente Weert (Toezichthouders ML).

- Opleidingskosten

Indien het AB besluit tot overgang van de toezichthouders naar de MGR als werkgever, adviseert de MGR de regio om in het opleidingsbudget van de MGR extra aandacht te vragen voor de inhoudelijke doorontwikkeling van de toezichthoudende functie. Deze reservering in middelen zal meegenomen worden in de begroting van de MGR.

Overige aandachtspunten

- Borging beleidsmatige aanhaking vanuit de regio ook ná eventuele overgang Toezicht naar de MGR.
- Actieve deelname van de regio in een regionale werkgroep 'Toezicht'

Advies inclusief tijdlijn

1. Noord-Limburg

MGR adviseert om de toezichthoudende functie onder te brengen binnen de MGR per begin 2025. Gezien de huidige positionering van toezichthouders, acht de MGR het niet wenselijk om een mogelijke overgang 'uit te stellen' tot 1 januari 2026, om daarmee aan te sluiten op tijdspad van het bredere onderzoek naar de mogelijke aansluiting van Midden-Limburg bij de MGR.

Omdat formele besluitvorming plaatsvindt tijdens het AB op 27 november, en daaropvolgend een besluit van de zeven Noord-Limburgse colleges, alsmede de officiële OR procedure, zal moeten volgen, acht de MGR formele overgang per 1 januari 2025 niet haalbaar. Formele overgangsdatum is afhankelijk van de data waarop de individuele colleges hierover zullen besluiten, alsmede de officiële OR procedure is doorlopen. Daarop voorsortend zijn de huidige samenwerkingsafspraken rondom toezicht tussen de Noord-Limburgse gemeenten verlengd tot en met 31 december 2025. Deze samenwerkingsafspraken kunnen beëindigd worden op het moment dat overgang van de toezichthouders naar de MGR middels de zeven collegebesluiten is vastgesteld, en de OR procedure is doorlopen.

Indien het AB besluit tot overgang van de toezichthoudende functie naar de MGR, dient het AB daarnaast een besluit te nemen met betrekking tot:

- a. Delegatie bevoegdheid tot het verrichten van onderzoek op basis van de Jeugdwet aan de MGR (zie *Juridische aandachtspunten, bevoegdhedenregeling MGR*).
- b. Rol MGR toezicht op PGB's: wél of géén toezicht op PGB's (zie *Juridische aandachtspunten, Toezicht op PGB's waar de MGR momenteel géén rol in speelt*).

2. Midden-Limburg

MGR adviseert om de toezichthoudende functie niet onder te brengen binnen de MGR per begin 2025. Gezien de huidige ontwikkelingen met betrekking tot de mogelijke aansluiting van Midden-Limburg bij module 1 van de MGR, acht de MGR het wenselijk om een mogelijke overgang van de toezichthoudende functie mee te nemen in het bredere onderzoek met betrekking tot aansluiting van Midden-Limburg bij de MGR per 1 januari 2026.

B) Het opstellen van een 'Regionaal toezicht- en handavingskader Wmo en Jeugd'

Momenteel wordt er gewerkt aan een uniform kader ten behoeve van inzicht in taken, rollen en bevoegdheden op regionaal niveau met betrekking tot toezicht en handhaving binnen de Wmo en Jeugdwet. Hierin zal tevens het regionale beleidsplan handhaving sociaal domein Noord-Limburg in verwerkt en geactualiseerd worden. Daarnaast wordt momenteel gekeken op welke wijze Midden-Limburg hierop kan aanhaken. Dit regionaal toezicht- en handavingskader zal ten minste de volgende inhoud omvatten:

- Wettelijke grondslagen
- Mandatering en belegging verantwoordelijkheden
- Bevoegdheden: landelijk, toezichthouder, regionale contractmanager, lokale gemeenten
- Controles rechtmatigheid inclusief rolverdeling toezichthouder versus contractmanager
- Samenwerking ketenpartners: verantwoordelijkheden en uitwisseling informatie
- Te gebruiken instrumenten en maatregelen

Omdat voor dit kader regionale beleidsmatige afstemming met gemeenten en juridische toetsing noodzakelijk is, is de verwachting dat dit kader in de loop van 2025 opgeleverd gaat worden.

Voorstel

1. Kennis te nemen van de uitwerking van de twee onderzoeksvragen inclusief advies en tijdlijn:
 - a) Mogelijkheid om toezicht bij de MGR onder te brengen per 1 januari 2025
 - b) Het opstellen van een 'Regionaal toezicht- en handavingskader Wmo en Jeugd'
2. Besluit positionering toezichthoudende functie Noord- en Midden-Limburg bij de MGR:
 - Noord-Limburg: positionering toezichthoudende functie bij de MGR per begin 2025.
 - Midden-Limburg: meenemen van het onderzoek aangaande de positionering van de toezichthoudende functie bij de MGR in het bredere onderzoek met betrekking tot mogelijke aansluiting van Midden-Limburg bij de MGR per 1 januari 2026.
- 3) Indien besluit tot overgang van de toezichthoudende functie naar de MGR, in stemmen met:
 - Het delegeren van 'de bevoegdheid tot het verrichten van onderzoek op basis van de Jeugdwet' aan de MGR.
 - Het toezicht op de PGB's tevens onder te brengen bij de MGR.

Besluit algemeen bestuur MGR sociaal domein Limburg-Noord:

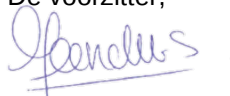
Het AB gaat akkoord met het opnemen van de toezichtstaak in de concept GR-tekst, vooruitlopend op besluitvorming in maart. Het voorstel voor een aangepaste GR wordt in januari gedeeld met de het AB.

Beesel, 27 november 2024

De secretaris-directeur,

J. Kuijpers

De voorzitter,

M. Leenders

